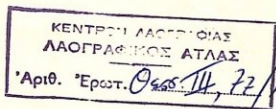


-77-  
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ  
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ  
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ  
ΑΝΔΡΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14  
ΑΘΗΝΑΙ (136)



Α:  
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ  
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ



ΑΘΗΝΑΙ 1968

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

24/1969/27 Φεβρουαρίου 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις).... Αἰγάνη.....  
(παλαιότερον ὄνομα: .....), Ἐπαρχίας... Τιρνάβαν.,  
Νομοῦ... Λαρίσης.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Παραχιώτης  
Π. οὐλός..... ἐπάγγελμα ἐκδασκαλός.....  
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις ..... Αἰγάνη-Λαρίσης.....  
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... 5.....

3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
- α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Γεωργίος... Τσαπράνης.....  
... Πρόεδρος... Καινότητος.....  
ἡλικία... 56.... γραμματικαὶ γνώσεις Απόφοιτος... Σχολαρχεὺς  
..... τόπος καταγωγῆς Αἰγάνη.....

β) Βασιλεὺς Καραγιάνης... ἔτιαν 64... Γνώσεις... 57... Σχολαρχεὺς...

### Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ  
βοσκήν ποιμνίων; Ὀλή... ἡ... ἡ ἐδινή... περιοχή... ἀπὸ Παπαποῦχιν  
μέχει... θαλάσσης... προωρίζετο ἐξ... διὰ τῆς... δύο... ἐκποῦς...

Ἐπὶ τῇ... αὐταὶ χωρίζονται ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστήματα ; ... ἔτιαν ἔρχονται... χωρίζονται.....

- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτῆμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. ....  
Εἰς Ἕλληνας... γαιοκτῆμονας... (Σταῦρος... Μεταξῶν)

- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του ; ... Αὐτὴ... διανεμομένη... συγχράτως... μετὰ τὸν γάμον...

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφότερας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; ..*ἰ.ε. πλ.σ.λ.ν. τῶν. κα.τα.ικ.ων.*..

*ἐν. γεωργ. κτην.*  
2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ..*Ναί. Ἐκχευοῦνται.*.....

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς άτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; ..

*Εἰργάζοντο. μ.ε. ἑλ.ν. ἐν. οἰκογένειαν. κ. ἐδωκ. τὰ 1/3 τῆς ἐμψύας. Παραχωρῶ. ἐν. τὸν χωρὸν κτήματα. τ. ἐν. ἐνοίκια.*

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημα-κατόροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

*Ἐκαλοῦντο "τρίταρκοι".*.....

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα;) *τὰ 2/3 τῆς παραχρῆς.*

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάζαι ; ἐποχικῶς, δηλ. δὴ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἄπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποῖαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερησίᾳ εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; ..

*Ἄ.Οχι. ὅτεν. ἐχρησιμοποιοῦντο.*.....

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; ..

*Ἄ.Οχι.*.....

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; ..

*Εἰργάζοντο ἐν τὰ ἐνοίκια των κτημάτων.*.....

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται ..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), παραματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; ..

*Ἄ.ἐν. ὑπάρχων τοιοῦτοι.*.....

- δ'. 1) Πώς έλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καύσιν: α) τῆς καλάμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ....

Μὲ ζωϊκὴν κόπρον.....  
.....  
.....

- 2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ..... τὸ 1950.....

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; .. τὸ 1910.....

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; .. Εἰς τὸ χωριὸν χρησιμοποιεῖται .. γεωργοὶ τοῦ χωριοῦ ..

μονόφτερο. Παν. τὸ λεγόμενον "χρῆμα" διὰ τὰ πικρὰ χωράφια  
καὶ τὰ ρεβένια. (ἡμιπικρὰ). Τα καλάσις ἐν ἔσθ. τεχνίτης χεῖρον χωρὶς

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄρότρου μετὰ τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

1..... 4..... 7..... 10.....

2..... 5..... 8.....

3..... 6..... 9.....



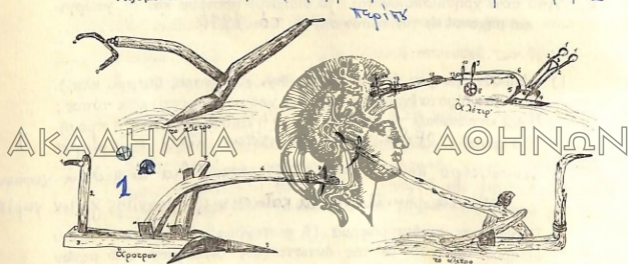
Βλέπε σχεδιαγράφημα

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) ... ἀπὸ τὸ 1950...  
3) Μηχανὴ θερισμοῦ ... ἀπὸ τὸ 1948...

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν).....1942.....  
 5) Μηχανή ἄλωνισμοῦ .....1933.....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον .....  
 Σήμερον...δὲν ὑπάρχει...ξύλινον ἄροτρον...  
 Παλαιότερον...τὸ κατεσκευάζον ὠρίσμενοι καίτοι καὶ  
 τὰ χωρία:.....

- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖα διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιοῦμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα; *ἡ μορφή ἦτο ὡς τὸ κατωτέρω ὑπάρχει 1*



- 3) Ὑπογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον<sup>(1)</sup> καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ. *δὲν ὑπάρχει ἄλλοτερον ξύλινον ἄροτρον.*

1. ....6. ....11. ....  
 2. ....7. ....12. ....  
 3. ....8. ....13. ....  
 4. ....9. ....14. ....  
 5. ....10. ....15. ....

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Ἐὰν ὑπάρχουν διαφοραὶ, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρίθμησην).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιδῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφῆσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

..... ἢ τοῦ μὲν μορφῆς .....

.....

.....

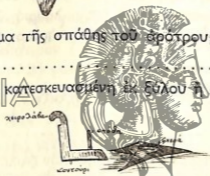


- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; .....

.....

.....

.....

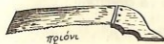


- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαῖ κλπ.).....

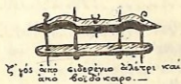
..... τὸ ἀνωτέρω ὅνν τ. ξυλοφάρι .....

.....

.....



- 8) α) Διά τὸν ἄροτρον (ζεугάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται): βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *Τότε βοῦδια. σημερινὸν ἵπποι καὶ ἡμίονες*
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν; *... καὶ ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ χρησιμοποιοῦνται... 2...*
- 9) Διὰ τὸ ζεугάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός; *Εἰς τὰ βοῦδια ναὶ ἦτο ἀναγκαῖος...*



Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύγες, πιεῦλια κλπ.). *... σημερινὰ... λουριά... λουρα... ζεύγος... πιεῦλια...*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΒΛΕΠΕ ΚΑΙ ΤΗΝ ΣΧΕΔΙΑΣΤΗΝ ΑΘΗΝΩΝ

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαιτέρως τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. *... βλέπε σχεδίασμα...*

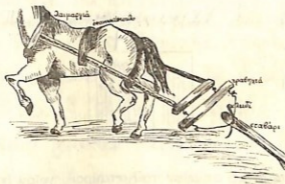
- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχού: λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα; (Σχεδιάσατε αὐτόν). *... ζεύγος... μπανελήθρα...*

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου; *... ἀπὸ τοῦ 1930 ἀντί...*

Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον; *... Μ.Ε. λαμπαρχία καὶ τραβηχτό...*

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....

.....Βλέπε. εἰς κεκ. σχεδίασμα.....  
.....  
.....



#### ζ'. Ἀροτρίασις ( ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποίος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) : 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος)· 2) γυναῖκα· 3) υπηρέτης. Σημειώσατε ποία ἡ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας.....  
.....Εἰς τὸν...τόπον...μας...μὲν...ὁ...ἀνδρᾶς...ιδιοκτήτης...  
...ἄρχων...ἐ...ἄρχων...  
.....

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν).....

Βάζομεν...τὸν...ζυγὸν...μέ...τις...ζεύγες...ἐ...μέ...τὰ...ζευλόκοινα...  
...συνδεόμεν...τις...ζεύγες...ἐ...τὸ...κάτω...μέρος...τοῦ...λαμποῦ... F

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

Εἰς τὸ...σιδηροῦν...μέ...ἄλογα...1)...βάζομεν...τις...λαίμαρχιες

2)...τοποθετοῦμε...τὸ...σαμαράκι...πέραν...τις...ἀν...σίδες F

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργωμα· μέ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία).

Ἄν...ζῶον...ἐ...τὰ...δενομεν...ἀπὸ...τὰ...κέρατα...μέ...σχοινί...  
...τὰ...ἄλογα...ἀπὸ...τὰ...καπὶ...στρεφ...ἢ...χαλιν...αἰ...των

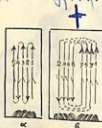
- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακὰς (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

.....

.....

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

...Ὁπως...τὸ...σχεδιάγραμμα...β...περιφερειακῶς.



Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ σίτου ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές ἢ σποριές, ντάμιες, θιαστές, μεσδράδες κ.λ.π.);

...Ὁπως...τὸ...σχεδιάγραμμα...β...περιφερειακῶς.

σποριές...δυνα...15...βήματα...περίπλ...

Ἡ...σπορία...ἐχωρίζεται...χωρίζεται...με...αὐλακίαν.

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σπορία); με αὐλακίαν;

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῇται ἄροτρον;

Αὐτὸ...γίνεται...σε...πολὺν...πετρώδη...πλαγιά...ἀλλὰ...ὅταν...ὑπάρχει...τέτοια...περίπτωση...ἔδω...

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μετὰ τὴν ὕνι: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

.....

.....

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. ....

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργιά, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. Πρὸ τῆς σπορᾶς. Ἐχέμεν αὖτε...

1) τὸ ὀργῶμα τὸν 5/βρην. 2) τὸ διβόλι τὸν 8/βρην.  
ἢ ἀκολληθῆκε ἢ 6 πορὰ τὸν 11/βρην.  
... Σήμερα γίνονται 2, μὲ τρακτέρ. Τὸ ὀργῶμα  
τὸν 5/βρην. ἢ ἡ σπορὰ τὸν 11/βρην. Περὶ 8...

2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀποστήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Γίνονται 3 ὀργώματα. 1) τὸ ὀργῶμα τὸν Φεβρουάριον  
τὸ διβόλι ἀρχὰς Μαρτίου ἢ τὸ τρίβον τέλος Μαρτίου.  
ἢ ἀκολουθεῖ τὸ 5/βρην.

3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν αἰτάρη ἢ ἄλλο δημητριακόν...

Ἄσπαρτα δὲν ἀφήκαμε. Μόνον ἀλλαγή καλλιέργειῶν γίνεται.

4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; 2 ἢ 3. ἢ 4. τὰ εἶδη 3 ὀργώματα. μὲ τὰ ζῶα ἢ 2 μὲ τρακτέρ.

5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται : α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ; 2. σπόρος τιθεῖται ἐντὺς τοσούτου (20 κ.μ. περίπ.) Δένουν τὰ 2 ἀγκράς, τὸ πέντη. ἢ τὸν ὥρον. ἢ μὲ τὸ ὄξιν χέρι παίρνουν ἢ ἐπένουν.

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα) : 1) καθαρίζονται : τὸ ποδάρη, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕψος κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὀργῶμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; .....

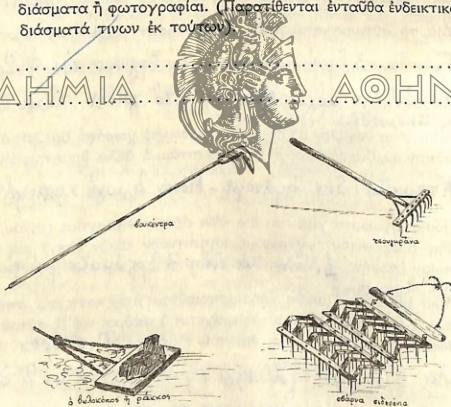
Μ'. ἔν.α... δύν.στρεν... ἐχ.ή.μα.τας... ἐπ.ά.του.μα.ς... π.χ.  
 ἔ.χει... το.πο.θε.τι.κ.ῆ... ἐ.ξ... τοῦ... ἐν... ἄ.κ.ρο.υ... τοῦ...  
 κο.μ.τι.β.ι.κ.ι.οῦ... ..

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); .....

... Νο.ύ... χ.ίν.ε.ται... δι.ὰ... τ.ξ... ε.βα.ρ.ν.ί.σ.μα.τος... ..

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ..... ΑΘΗΝΩΝ



γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) . . . . .

4) τὰ πα. ὡς εἶν. ἐξ τὴν εἰκόνα τῆς βιβλίου ἐξ τῆς φκίελε -  
 Συνήθως τὸ πρῶτο σκαψιμο. γίνεται μὲ τὸ φκίελε ἢ με-  
 τὰ μὲ τὴν τσάπα. Τὰ φκίελα εἶν. μὲ δύο ἢ τρία  
 δοντία (εἶπε σχεδίασμα)



- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

Εἰς τὸν τόπον μας ὁ ζευγολάτης ἐργάζεται  
 μόνος τὸν ἐξ τὸ ὄργωμα -

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπο-  
 ρὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου

εἶδους. Δὲν ὑπάρχον. Σκαψοῦν τὰ χωράφια διὰ  
 καλλιέργειαν ὀσπρίων. Σκαψοῦν ἐξ τὰ ἔδα. Κατὰ  
 τὴν ἀλλαγὴν τῶν καλλιεργειῶν F

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν  
 ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά. . . . .

Κατὰ προτίμησιν ὅσα ἐκαλλιεργήσαν  
 μὲ σιτὰρι. Πολλὰ ἔτι -

- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμή-  
 λων ἐσπέρνουντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές)  
 καὶ ἄλλως. Δὲν ἔχενε το. οὔτε γίνεται καλ-  
 λιέργεια γεωμήλων ἐξ τὸ χωρίον μας

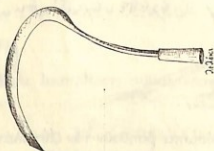
## Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

### α. Ἑργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.  
 (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ.

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) .....

Ἐθερίζονται με τὸ ὀδοντωτὸ δρεπάνι  
ὥς... εἰς... κατωτέρω - (1)



Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφορῶν εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

10χι... εἰς... ἵσαν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

2) Με δρέπανα ἢ με πρία ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα).....

Με "κόσιες" ὥς  
αὕτη →



3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὀμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....

Ἐθερίζονται με κόσιες (κόσα). Πῶς εἶχαν λεπίδα ἐργαλεῖο -

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του; (Σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

Ὅπως ἀκριβῶς εἰς ἀνωτέρω σχεδιασμοὺς -

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ά.) .....

Η. προριόθεια. ἔχεν το. ἑκ. τῶν. ἐμπορίων.....

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μετὰ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) .....

ο.ο. θερισμός. ἔχεν το. κ. γιν. ἡ. δακ. κοπῆς.....

## β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μετὰ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. ... Αὐτὸν. ἔξεργάζετο. ἀπὸ. τὴν. ἀνάπτυξιν

τῆς. χρο. κ. α. s. ... μ. ἔσας. ὅπου. 0,35 μ. ....

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μέλουν) εἰς τὸ χωράφι μαζί με τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). ....

ἔχεν. ἡ. π. α. ρ. α. ... ἑ. χ. ε. τ. κ. ἡ. ὀ. ν. ο. μ. α. κ. α. ἡ. ... ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιά), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦς τὰ δράγματα (δραξιές, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; .....

... Π. οὐ. ἀκολουθοῦν. ὅθεν. χωρίζομεν. -

... ἔ. δ. ὠ. μ. ὀ. ν. ο. ι. τ. ὠ. ν. ... οἱ. θερισταί. -

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ; "Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) ... Κάθε. θεριστῆς. τοπο-

θετεύ. χωριστὰ. ἀνά. ἡ. περίπ. τ. ἑ. s. χ. ε. ρ. ἑ. s. ὅ. κ. σ. ἑ. ἀπὸ. s. α. s. i. μ. περίπ. μ. ἑ. τ. α. s. τ. α. χ. α. π. ρ. ὀ. s. μ. ἑ. α. s. κατεύθυνσιν. ....

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-  
λοῦνται ἀγκαλιές. ....

Μεγάλες Χεῖρες -



γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)  
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν  
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ; Τώρα χίνεταν...  
μέ... μηχανή - Μόνον ἑκά... πρὸς δὲν... μηχανή  
θερίζουν... ἄνδρες... γυναῖκες... Παλαιότερον ἤρχοντο  
ὅλιγοι θερισταί... ἐργάζοντο ἐκ χειρὸς χωρίων.

2) Πώς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομισθίον (μεροκάματο) ἢ κατ'  
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρῆμα ἢ εἰς  
εἶδος ; Τὸ ἡμερομισθίον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ  
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν  
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν).....

Αὐτὸ ἐξ ημερῶν... ἀπὸ τὴν συγκοινωνία...  
καὶ ἀποκοπὴν... ἐργάζοντο... κοντουραῖ...  
... ἡ πρόσληψις... θεριστῶν... χωρὶς φαγητοῦ...  
ἐλάττω... ξύψωρα... ..

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερον τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-  
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ  
τὴν ἐναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-  
λοντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται  
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; .....

Μόνον... οἱ... γυναῖκες... ἐβαζαν... καλῶς...  
... ὅλιγον... χεῖρε... μετὰ... ὑφασμάτος... ἐργάζ-  
μενον... φασμάτος... διὰ τὴν... προστασίαν... ἐκ τῶν...  
... ἀκάνθων... Τὴν πρώτην... ἡμέραν... ἐν...  
... μέσσην... ἐβαζαν... ..

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; .....

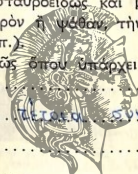
Παλαιότερον... προτιμοῦσαν τὴν... δευτέραν, τριτὴν  
ἢ. Παρασκευὴν. Σήμερον. αὐτὸ. δὲ λαμβάνεται. ἢ ὅψω-

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικά τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. Ἀν. ἐξ. τὴν. περιστιτικὴν παρὰ. νῆπρχαν. καρίτσια. τραγουδοῦσαν. τραγούδια τῆς ἐποχῆς, ὅχι. ἰδιαίτερα. Σήμερον. πὺν. σπανίζει. τὸ. διὰ χειρὸς. θέρεσμα. τραγούδι. μόνον. τὸ. τρανιζίσταρ. (ράδιο)

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν πού μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθαν, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον.....

...δὲν. νῆπρχε... τέτατα... σπνήδεια... οὔτε. δια-  
φορετικῇ.....



#### δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ... Σπνήδως. τὴν. πρωίαν τῆς. ἐπομένης. πὺν. ἔχουν. ἑχτικὴν. φρασίαν. τῆς. νυκτός. διὰ. νὰ. μὴν. τρίβονται. ἢ. κόπτονται. τὰ. στέχνα.

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δεματίασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχυς καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χειρὶς, ἀγκαλίς ; Πώς ἔδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματίων μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

...Τὰ πῖο φηλότερα σταχνα τὰ ξερίζωναν.  
 ἢ ἔκαμαν δέματα. Αὐτὰ τὰ ἔβαζαν κάτω  
 ἢ ἐπάνω τοποθετοῦσαν τὴ χερίδα. Ἀνέλοχε μὲν  
 τὰ δέμα ἦτο ἢ τὸ ποσὸν τῶν σταχίων.  
 ... Ἡ ἐργασία αὐτῇ ἔχεν εἰς ἀπὸ τὸν χωρὸν  
 βοηθούμενος ἀπὸ ἑνα ἢ δύο πρόσωπα.



Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

.....δὲν ὑπάρχει.....δὲν ὑπάρχει καλλιέργεια  
γ. αὐτῶν.....

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ή εξαγωγή (βγάλισιμο) τῶν γεω-  
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ  
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ  
ἄρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ  
φωτογραφίαν.....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ή διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν  
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν  
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ή  
κοπή, ή ξήρανσις καὶ ή φύλαξις αὐτοῦ.....

.....οὐχι δὲν ἐσυνήθηζετο.....

- 2) Πότε θεριζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-  
σαν κ.ά.).....

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-  
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-  
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ



- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;  
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-  
σις του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Κάθε ἀφροσική οἰκογένεια ἔχει τὸ δικό της  
ἀλώνι. ....

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; .....

Ἀπὸ ἀρχαῖς πολὺν μέχρι 15 ἀχρόντων.

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-  
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον  
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-  
δίασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) .. Μόνον χωματάλωνα

ὑπάρχον· Εἰς τὸ ἄκρον ἔκαστος ἀχρόν ἔκαμαν τὸ  
ἀλώνι κυκλικό· μὲ διάμετρο 30 ἐνθαλαπείρη.

Τὰ ἀλωναῖα ἐκφύον τὸ ἔδαφος ἀπὸ τῆς χόρτης καὶ τῆς ἄλλης

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκάστου ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ  
ἀλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνου)· καθαρισμός αὐτοῦ καὶ  
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-  
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν  
καὶ ἀχύρων) .....

Ὅς ἀλώνι ἦτο ἕνα μόνον ἔσο μέρος χωραφισ

τὸ ἀπὸ πρὸ τοῦ ἀλωνισμοῦ τὸ ἐκαθαρίζαν ἀπὸ

τῶν ἀχρὶ ὀχρῶν· Ἀλλὰ ἐπισκευή· ἐν ἐχένετα...

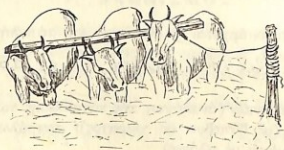
- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνι-  
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; .. Ὅχι· ὁ ἀλωνισμός

ἐχένετο ὅποιαδὴ ποτε ἡμέρα ἄρκει· καὶ ἦτο καλὴ ση-  
λαδὴ χωρὶς φυνετὸ· ἄλλα ἢ συννεφία .....

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου  
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.

Ἀλώνοις τυλας... δέν... ὑπάρχει... τὰ δένδια...  
ἐλύντο... ἐκ τῶ ἁλώνι... ἐξοκορπίζοντο... οἱ χεῖρες...



11) Πῶς γίνεται τὸ ἁλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦσης ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

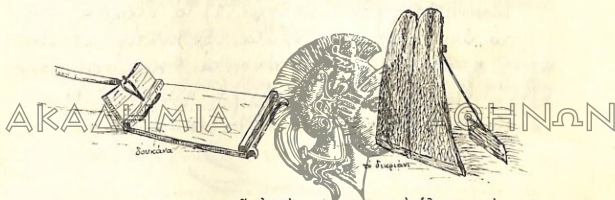
α) Ἐλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.). Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἁλωνιοῦ ξύλινος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενός στήχερός, στρουλouras, δοκάνη, βουκάνη κ.ἄ.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶνται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶ ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλικῶς, «νὰ ἐρχωνται γῦρες», καί οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

... δέν... ἐχέντο... ἢ... αὐτοὶ... τὸν... τρόπον... ἀλλὰ...  
περιγράφεται... κατωτέρω -

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ ἁλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἁλωνό-  
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἴς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές, αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους εἰς τὸ ἁλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ μέσον τοῦ ἁλωνιοῦ. Τὰ ἁλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδεμένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὅποιον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται ἀκόμη) ἁλωνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα). *Τὰ δὲ ζῶα ἐδένοντο ἀπὸ τοῦ λουφῶ... μὲν τριχίης... (χονδρῶ... ἐχεινί.)* καὶ ἐξ τούτου μέσον τῶν ἑλωνιῶν... *ἵστατο ἀνθρώπου... ὅστις... ἐκένθησε τὴν κί- νησιν... τῶν ζῶων... ἐκλαύει... ἀρχαί... ἢ... χρησται, πρὸς τὸ κέντρον... ἢ τὴν περιφέρειαν τῶν ἑλωνιῶν...*

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἁλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἁλωνιστικὸν μέσον π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κόπτερων μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχιδίων σκληροῦ λίθου ἐξαρτάται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἁλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἁλωνισμόν των.



Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἁλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάννα, δικρίαν, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἁλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἁλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκία, ρεβίθια κ.ά.) ἡλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; *Σὲ ὠφελήματα ἁλωνισμάτων*

*ἡ χρησιμοποίησις. ἐ. τὸ. "ν. τουκάνει". (δουκάννα). εἰς. ν.α. γίνῃ τὸ ἁλωνισμὸν. ψιλοκαρμένον. καὶ. ν.α. χρησιμοποιεῖται. ἢ. προσή. τῶν ζῶων. Τὸ ν. τουκάνει. εἶχε. μήκος. 1,50 μ. καὶ. πλάτος. ἐμπρὸς. 0,60 μ. καὶ. σ. τὸ. πέλους. 0,90 μ. περίπαν... Τὰς. παραμονάς. τῶν ἁλωνισμῶν ἡρχιστο. καὶ. τὸ. χωρίον. δένει. καὶ. πᾶσι. τῶν. ν. τουκάνει. α...*

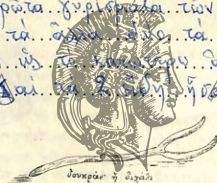
δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;.....

Ἀρχίζει τὴν 9<sup>ην</sup> πρωινὴν περίπου καὶ ἐπὶ τῶν  
τὴν 7<sup>ην</sup> ἀπογευματινὴν. Ἀνάλογα μὲ τὰ δῶα  
ποὺ ἔχον ῥεῖαν καὶ ἀνάλογον ἀριθμὸν δαμά-  
λων ἵνα τελευτήσῃ ἐξ ἑκὼν ἢ ἑξήκοντα τὰ ἀ-  
λώνισμα. Σπάνια γίνονται καὶ δῶα τῶν ἐπαρέ-  
χων.....

12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

Ἐν χρήσει ὑπάρχον 1) τὰ διχάλια. Διὰ  
τὰ δύο πρῶτα χυρίσονται τῶν κοῦρμένων δα-  
μών καὶ διὰ τὰ ἄλλα δύο τὰ "καρποδόχια"  
ἢ τοὶ διχάλι καὶ τὰ καυκάρια. Ἀλλὰ μὲ 4<sup>α</sup>  
ἀκροῦται καὶ τὰ δύο ἡ δὲ τὰ δῶα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΚΑΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ



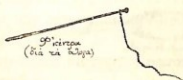
13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-  
πους στάχους ;.....

Βεβαίως, αὐτὸ ἔχεν ἐπὶ.....

14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-  
πημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ  
φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχε-  
διάσατε τὴν ράβδον αὐτὴν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

Ἐχρησιμοποιεῖτο τὸ καμτσίκι ἢ τοὶ ξύλινυ ράβδος 1 μ.  
καὶ τὸ ἐν ἄκρον αὐτῆς ἦτο δακτύλου διπλοῦ διαμέτρου (λε-  
πτὴ γριχιά)

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν δὲν... ὑπῆρχε... ἰδιαιτέρως ὄνομα... Ἐχόντο... μία... στρώσεις... ἤλωνίζοντο... μία... ἡμέραν... -



- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα) δὲν... ὑπῆρχε... ὄνομα... -

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζον : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἰδικά του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταί (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. κοπᾶνῆδες, καλούμενοι ἀλωνασταὶ καὶ ἀγωνιάτες), οἱ ὁποῖοι εἶχον βόδια ἢ αἰαλα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν ... ἔδω... ἤλωνίζον... οἱ... ἔδω... οἱ... γεωργοί... -

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα). ... Ὁχι... δὲν... ὑπῆρχον... ἄλλαι... τρόποι... -

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; ... -

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;  
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου  
(π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.).....



κόπανος στρογγυλός



ξύλο καμπύλιον διὰ τὸ κοπάνημα  
μικροῦ κυροῦ δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

τὸ δικάβαλλο



ΑΘΗΝΩΝ



‘Υπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν  
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο  
ἄλλα πρόσωπα ἐπ’ ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;  
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων  
παραγωγῶν ; .....

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.  
Ἐγένετο τοῦτο ἀπ’ εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι  
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ;  
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦ σταχύς, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναί, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; .....

... Κατὰ τὸ ἀλώνισμα. Ἐτραγουδοῦσαν τραγούδια τῆς ἐποπείας. ὅχι ἐιδικά. τὸ ἀλώνισμα. ....

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρήσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) Τὸ 1933. Ἡ το. ἰδιωτικὴ

### β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοίμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) ; καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ... Ο. Ἐ. ἀλωνισμένοι. στάχυες. ὡς εἶχον. ἰδιαίτερον. ὄνομα. Ἡ συνηθέστερη τὸ λειῶμα ἐγένετο τῆς βοηθείας. ἐνός. δουλίου. ἀρχαῖα. ποὺ ἐχέσται. "Παπαδία" καὶ μετὰ. με. τὰ. καρπολόχα. ....



βλέπε σχεδιάσμα

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμόν τοῦ ἀχύρου

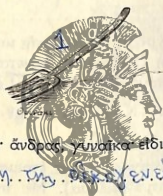
ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Οὐ σχημασιζόμενος... εὐρὸς... ἔχε... ὄχημα...  
 Πίπρηκες... καὶ... ἐλέγετο... "λαμνίη"  
 Οὐδέν... ἐκαρφώνετο... ἐπὶ τοῦ λαμνίου...

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....)

ἔχενετο... μὲ... τὸ... καρπορῶν... ὥς... τὸ... καιωτέρω...  
 ὁ... τοῦ... βιβρίου - (1.)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Μόνον... τὰ... μέλη... τοῦ... ἀνεμίζεως... (ἄνδρες... καὶ...  
 γυναῖκες...)

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὁποῖα μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεῦτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σίτος κλπ ;

... τὰ... χονδρὰ... τεμάχια... τῶν... σταχύων... ἐλέγοντο...  
 καὶ... καὶ... ἐχωρίζοντο... μὲ... δερμόνα...  
 ... δεῦτερον... ἀλώνισμα... δὲν... ἐγένετο...

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζεύσις τῶν ζώων διὰ τὸ δεῦτερον, ὡς ἄνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολόνεμα· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-  
ηθίζεται τοῦτο .....

..... τῶν ἐχένων - ἐρνωστῶν .....

.....

.....

.....

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνέμισματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,  
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμένοντα  
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

..... ὅς ἀναγέρομαι ἀνωτέρω διὰ τοῦ ἐρ-  
μονίς... ὡς... τῶ... κατωτέρω .....

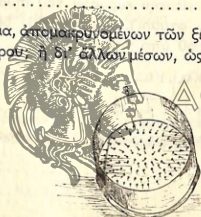
Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν  
ὕλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

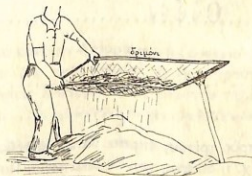
ΑΘΗΝΩΝ



κόσκινο πάλαι δερμόνιο



κόδρος ἢ ἀριλόρος



νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον  
κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερώς τούς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .....

.....<sup>δὲν</sup>...<sup>ἡ</sup> ἤρχεν...<sup>ἄλλος</sup>...<sup>τρόπος</sup>...<sup>Μὲν</sup>.....

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρὸς ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύννησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ; .....

.....<sup>Ο</sup>...<sup>καρπὸς</sup>...<sup>ἐσχηματίζεται</sup>...<sup>εἰς</sup>...<sup>σωρόν</sup>...<sup>καὶ</sup>...<sup>ἐμπηγνύεται</sup>...<sup>κατόπιν</sup>...<sup>εἰς</sup>...<sup>τὴν</sup>...<sup>κορυφὴν</sup>...<sup>τοῦ</sup>...<sup>σωροῦ</sup>...<sup>τὸ</sup>...<sup>ἐργαλεῖον</sup>...<sup>τοῦ</sup>...<sup>λιχνίσματος</sup>...<sup>(θρινάκι,</sup>...<sup>φτυάρι),</sup>...<sup>ἐπακολουθεῖ</sup>...<sup>δὲ</sup>...<sup>καὶ</sup>...<sup>προσκύννησις</sup>...<sup>καὶ</sup>...<sup>ἀσπασμὸς</sup>...<sup>τοῦ</sup>...<sup>σωροῦ</sup>...<sup>ὑπὸ</sup>...<sup>τοῦ</sup>...<sup>γεωργοῦ</sup> ; .....

- 8) Ἀλλὰ ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. ....

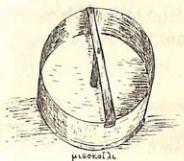
<sup>οὐδὲν</sup>.....

γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

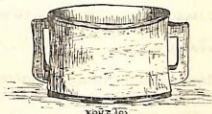
χωρητικότητα του εις όκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

Ὁ.σ. ζω. .. αρχή. .. αναφέρτε. .. οἱ. .. καταικαι. .. η.ρηλζοντο. .. εἰς τὰ  
κτῆματα. .. μέγαλον. .. ἑλλινες. .. χαροκτεῖμονες. .. (Σταύρος. Μεταξὺ)  
εἰ. .. σάν. .. ἐνναίκιο. .. ἐδιδόν. .. τό. .. 1/3. .. τῶν. .. ζτησίων. .. εἰσοδυμάτων.

F



μυσκαίλε



κουτίος

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλφονιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (δνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) .....

.. Ὁ.ν.δ.ἐν. .. ἄλλα. .. βάρος. .. καταβαλλέο. ....

Ὁ.σ. μέτρον. .. δημητριακῶν. .. ἐχρησιμοποιεῖτο. .. τὰ "σταμπόλι"  
ἢ. .. ἐχρηστούε. .. 30. .. κιλά. .. σιτάρ. .. περίπχ. ....

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) .. Η. .. παραγωγή. .. μετεμ. .. ἐρετο. .. εἰς. .. τό. .. εἰς. ..

εἰς. .. ἐτοποδετεῖτο. .. ἐε. .. ἀμπαρία. .. (μέγαλα ξύλινα κιβώτια)

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; ... Τ. π. ... ἀχνυρον... ἀπεδῆκευε...  
 ετο... εἰς... ἀχνυρῶνας... πλυσίαν... τῆς... χωρίν : .....  
 εἰς... τὸ... ὑπαιθρον... δὲν... ἀφην... ἀχνυρον... - .....

- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ  
 θερισμοῦ ἀπὸ τοῦς καλυτέρους στάχυς ἢ μετὰ τὸ ὁλώνισμα ; ...

Ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου... ἐγένετο... κατὰ τὴν...  
 διάρκειαν... τῆς... ἀπὸ... καλυτέρου...  
 στάχους... - .....

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-  
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχύων,  
 τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

ὅχι

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς τοῦ φυλάσσεται.  
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ ποῖον χρόνον ; ...

#### Δ'. ΕΤΗΣΙΑ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν  
 τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-  
 γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-  
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Μόνον... τὸ... ἑσπέρas... τῆς... Κυριακῆς...  
 Κυριακῆς... - .....

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποίαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; .....

Μόνον... τὸ... ἑσπέρas... τῆς... Κυριακῆς...  
 εἰς... τὴν... Πρατῆαν... τῆς... χωρίν... ἢ... ἄλλα...  
 (μικρὰς... Πρατῆας, εἰανρο... εἰς... χι...)

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αύτή ; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

... ~~είναι~~... ~~ήρχεται~~... ~~ιδιαιτέρως~~... ~~αναμα~~... ..

β'. 1) Ποίοι ανάπτουν τήν πυράν' παιδιά, ήλικιωμένοι, ποίος άλλος ;...

Στίς... ~~χρυσανίες~~... ~~συνήθως~~... ~~τα~~... ~~παιδιά~~... ~~ετών~~... ~~Παιδιά~~  
~~πολλές~~... ~~φορές~~... ~~ε~~... ~~εί~~... ~~ήλικιωμένοι~~... ..

2) Ποίος ή ποίοι συλλέγουν τά ξύλα, θάμνους κλπ. διά τήν πυράν.

Τά κλέπτουν ; "Αν ναί, από ποιον μέρος ; .....

~~Η~~... ~~κυκλοή~~... ~~των~~... ~~ξύλων~~... ~~γίνεται~~... ~~μόνον~~... ~~από~~... ~~τα~~... ~~παιδιά~~... ..

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

Από... ~~ένα~~... ~~μήνα~~... ~~εναρτίσεων~~... ~~περίπου~~... ~~τα~~... ~~παιδιά~~... ~~πυαί~~  
~~ναι~~... ~~στο~~... ~~δάσος~~... ~~ε~~... ~~εφίσταται~~... ~~τα~~... ~~ξύλα~~... ~~Προτιμών~~... ~~τα~~... ~~κείρα~~...

~~Ανάλογα~~... ~~μέ~~... ~~την~~... ~~παρέει~~... ~~χρήσι~~... ~~μεγάλα~~... ~~ή~~... ~~τα~~... ~~καθόν~~... ~~δ~~  
~~κατά~~... ~~ε~~... ~~τα~~... ~~ερασι~~... ~~μέ~~... ~~εφίστα~~... ~~ή~~... ~~εφίστα~~... ~~ή~~... ~~τα~~... ~~φορτί~~... ~~σε~~

γ'. Ποίαι αί συνήθειαι είς κάθε τόπον διά κάθε πυράν ;

1) Προσευχάι, διάφοροι έπικλήσεις, έρκια, άσματα, κρότοι, θόρυβος.

Καταγράψατε τά σχετικά κείμενα .....

... ~~Τήν~~... ~~Κυριακή~~... ~~τό~~... ~~βράδιον~~... ~~(όταν~~... ~~αρχίζει~~... ~~ναί~~... ~~βραδιάζει)~~

~~τα~~... ~~παιδιά~~... ~~εφίστανται~~... ~~ε~~... ~~συνεστραμμένω~~... ~~κάμουν~~

~~ωφελήματα~~... ~~πον~~... ~~ναί~~... ~~γίνη~~... ~~ή~~... ~~φωτιά~~... ~~Αφού~~... ~~βρί~~... ~~ή~~... ~~απόρρι~~

~~ρή~~... ~~χορη~~... ~~μεγατέρων~~... ~~έκ~~... ~~ε~~... ~~τα~~... ~~καύσεν~~... ..

2) Πηδήματα, χοροί γύρω από τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερής)

Είς... ~~την~~... ~~γυριών~~... ~~της~~... ~~Πλατείας~~... ~~συγκεντρώνονται~~... ~~τρκε~~  
~~ταί~~... ~~(μικροί~~... ~~ε~~... ~~μεγάλοι)~~... ~~Τύρω~~... ~~απ~~... ~~αδελφ~~... ~~οί~~... ~~διασκεδα~~

~~στικοί~~... ~~τύποι~~... ~~χορεύουν~~... ~~μέ~~... ~~απφρεάτικα~~... ~~τραβάνδια~~

~~αφέννον~~... ~~πυρ~~... ~~εχαμέν~~... ~~Τό~~... ~~εθιμον~~... ~~τούτα~~... ~~χρόνο~~... ~~μέ~~  
~~χρόνο~~... ~~ξεθαριάζει~~... ~~δίου~~... ~~την~~... ~~θέση~~... ~~κ~~... ~~κέρν~~... ~~ο~~... ~~κινηματογράφος~~...

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) ....

... δὲν... ὑπάρχει... τέτοιαι... συνήθεια... ..

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

... ὄχι... ..

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῇ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

'Αριθμ. πρωτ. 36

Π ρ ό ς

Γ' Περιφέρειας Λαρίσης

Εἰς Ἀπόλογον

\*Εν Αίγυπνι τῇ 27 Φεβρουαρίου 1970

Λαμβάνω τήν τιμήν νά ὑποβάλω ὑμῖν

# AKAΔHΜΙΑ



ΑΘΗΝΑ

...αυτὴν ἐν ὧς ἐρωτήματα λόγων ἀναφερόμενον  
 ἐπὶ τῶν ἐρωτήσεων, ἀλωνισμοῦ  
 πρὸς τὸν δόκτωρ, πελαγισμὸν μετὰ δι-  
 κλῆται συνηρηστικῶς γελοιογράφου καὶ  
 ἑτέρων φύλλων γάρτου με σχετικὰ σχεδι-  
 σματα, καὶ νὰ παρακαλέσω διὰ τὰ καθ' ὑμᾶς.

Ὁ Δ/ντὴς τοῦ Σχολείου

3 Παναγ. Πούλος

Χωρίον Αἰζώνη - Λαρίσης

Συμπληρωματικὸν χεῖρέφραγον

Σελίς 7

Ἑρώτημα 6)1

Στὸ μίσον τοῦ ζευθοῦ περνοῦμε τὸ λουρί. Μ' αὐτὸ συνδέομεν τὸ σταθάρι τοῦ ἀλετριοῦ μετὰ τὴν προυκλιθρα (σιδηροῦς πέρας). Τὸ σταθάρι συνδέομεν μετὰ τὸ ἀλέτρι. Αὐτὸ ἐγένετο τὴν ἐποχὴ αὐτῇ.

Ἑρώτημα 6)2

Ποῦ συνδέονται μετὰ τὴν προυκλιθρα καὶ τὰ δύο φαλάγγια συνδέονται μετὰ τὴν προυκλιθρα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

Σελίς 11

Ἑρώτημα 7

Τρόπος σπινθῆς: ἔχοντο καὶ γίνονται 2 ὄργανα, σβάρνισμα (διὰ ἰσοπέδωσιν) ἀκολουθοῦσε ὡς σβάρνισμα ἢ τριτὸν ὄργανον καὶ ὁμοίως κόνονται αὐλάκια καὶ σφείρονται μετὰ τὸ χεῖρ ἕνα-ἕνα ὁπισθεν τοῦ ζευχαριοῦ μετὰ ἕτερον πρόσωπον. Τέλος ἀκολουθοῦσε ἄλλο σβάρνισμα. Ὁ τρόπος αὗτός ἐστίν ὁ ἴδιος διὰ τὰ φασόλια, ρεβύδια καὶ κουκιά πρὶν μόνον καλλιεργεῖν εἰς τὴν περιοχὴν μας.

Σελίς 17

Ἑρώτημα 3)

Τοῦτο ἐδερρίζετο ὅταν ὠρίμαζε καὶ ἔμεινε ἀπλωμένο εἰς τὸ ἔδαφος.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

τοῦ χωραφιοῦ, ἐξηραίνετο ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος, ἐφυζέτο τῇ βοῦντι τοῦ ὄρεσιον καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος καὶ ὅταν ἐξηραίνετο καλὰ ἐθένετο δέματα. Μεταφέρετο εἰς ἀποθήκας καὶ ἐχρησιμοποιεῖτο τὸν χειμῶνα ἢ τὰς ἐργασίμους ἡμέρας ὡς βελτιωμένη τροφή. Ὀσφοτολογία ἰδιαίτεραι δὲν ὑπάρχον.

## Σελίς 18

Ἑρώτημα 2)

Μέχρι ἓνα μίτρο τὰ δερμάτια ζωοποδοῦντο πλησιαστὰ μὲ τὰ στάχυα πρὸς τὰ μέσα κατόπιν τὰ ἐποδοῦσαν πρὸς τὰ ἔξω διὰ νὰ προφυλάσσωνται ἀπὸ πιθανή βροχή, ἀκρόν καὶ ἀπὸ τὸν ἥλιο. Δὲν ἤδελον νὰ τὰ βλέπῃ ὁ ἥλιος διότι δὲν ἐκείνητε τὸ χρυσαφένιο χρῶμα τῆς καλαμῖδος τοῦ σταριοῦ καὶ οὕτως δὲν εἶχε καλὸ χρῶμα ὥσως νὰ ἐκείνη καὶ συστατικὰ ἡλικία καὶ τὸ ἀπὸ τὸν δερμάτιον ἐκείνη το καὶ τὸ ὕψος καὶ ἡλικία δερμάτιων.

## Σελίς 25

Ἑρώτημα 25

Οἱ ἀλυσιστικαὶ μηχαναὶ ἔλχοντο "πατόδες". Αὗται μετεφέροντο δι' ἐλκυστήρος εἰς χώρους συγκεντρώσεως δερματιῶν ἐργατικῶν πρὸς ὧν ἐλάμβανε τὰ δερμάτια καὶ τ' ἀνέβαζε εἰς τὸ λεγόμενον "πατόριον" ἕτερος ἐργάτης τὰ ἔβιδε εἰς τὸν "ταστὴν", καὶ οὕτως ἀφ' οὗ ἔκοβε τὸ δέσιμον τὰ ἔρριπε ἐντὸς τῆς μηχανῆς. εἰς ἄλλο σημεῖον ἔβραινεν τὸ ἄχυρον καὶ εἰς ἄλλο ὁ καρπός.

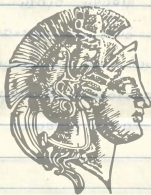
## Σελίς 28

Ἑρώτημα γ' 1

ἡλικία

3  
Αυτό γίνετο μέχρι το 1920 - Από το 1920 - 1927 έδιδον το 1/10  
της ετήσιας παραγωγής έπιτόγιμς του γαλακτιμονος ερεσκεπτετο το  
άλιον και με το περίου ζητούσε σε "σταμπόλια" το δικαίωμα του  
το όριον του το εφίγαιναν εις το "κουάκι" (κατοικία του).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

Τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον τῆς χωρὸς Αἰχάνης  
 σχεδιασμένον κατὰ περιγραφὴν δούου σήμερον ἐν δούρχει -



Αὐτὸ τὸ σχῆμα εἶχε τὸ σιδηρὸν ἐνὶ  
 τοῦ ξύλινου ἄροτρον -



ΑΚΑΔΗΜΙΑ

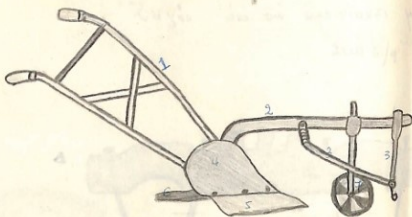
Ἰστοριογραφία μεσαιωνική

- 1- Κουντούρι
- 2- ἐνὶ (σιδηροῦν)
- 3- σιδηρὸν
- 4- ἐπὶ αὐτῷ
- 5- σφίνα
- 6- γέφυρα (ξύλινα)
- 7- πικουλίδρα

ΑΘΗΝΑΝ

σελὴ 5/5

Ἰστοριογραφία μεσαιωνική  
 ἐπὶ αὐτῷ τῶν ξύλινων  
 ἄροτρον -



«Ονοματολογία μερών σιδηρού μονοστήριου άρότρου ἐξ Αἰγάνου»

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ



1- χειρολαβή (ασημένια)

2- σταβίρι  
3- φορέας

4- γάστρα

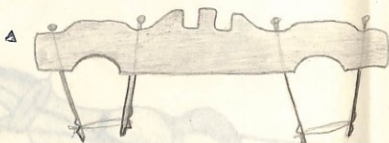
5- ὕψι

6- Ραθδόνι

7- Ρόδα (αὐτὴ μὲ τὸ σφόδρα κανονίζει τὸ βάθος τοῦ ἀγχοῦ)

6

Ζυγός δια τῶν ἀγοριανῶν μὲ ἐξέτα-  
ξις 6/9



ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Εξίς

ξύλα



ΑΘΗΝΩΝ

7

ἀροτρίασις με σιδηρὸν ἀροτρον

ὥς 7/2



ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

8

Σελίς 10/8

φ' κ'ε'λια τ



μέ 3 δόντια



μέ δύο δόντια

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

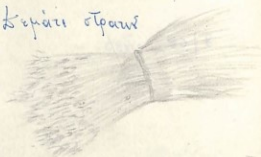


Σελίς 9/8

Καμτσίκι μέ δόντρον διά τόν καθαρε-  
σμόν τού βυθίου από χάρματα, λάσπες ἢ καί  
χόρτα.

Κεφαλή στρώσε

κελίς 16/2



Σέμα



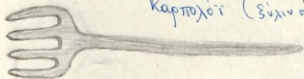
ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

κελίς 26/2

Καρπούρι (Σύρινα)



κελίς 28/8'1

Σταρπύρι (Κούρας)



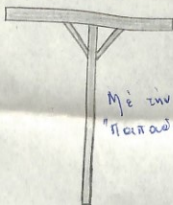
Τρόπος άγωνισμού δια ζωών άνευ δουλείας

σελίς 20/8

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ



σελίς 25/1

Με την βοήθειά αυτού του οργάνου πού λέγεται  
"Παιπασιά" συνεκκινώνεται το σώμα της αλυσίδας

11  
Ερώτος ελκυσμού με δούλες

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

